

POSTANOWIENIE

Dnia 29 maja 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Janusz Niczyporuk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Tomasz Demendecki

SSN Elżbieta Karska

w sprawie wniosku M.G.

w przedmiocie zabezpieczenia

uchwały Krajowej Rady Sądownictwa Nr [...] dnia 26 października 2023 r.,

w sprawie dalszego zajmowania stanowiska przez sędziego osiągającego wiek
uprawniający do przejścia w stan spoczynku,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 29 maja 2024 r.,

**udziela zabezpieczenia w ten sposób, że wyraża zgodę
na dalsze zajmowanie stanowiska sędziego sądu apelacyjnego
w Sądzie Apelacyjnym w Poznaniu przez M.G. do czasu
zakończenia postępowania.**

Tomasz Demendecki Janusz Niczyporuk Elżbieta Karska

UZASADNIENIE

Krajowa Rada Sądownictwa (dalej: „Rada” lub „KRS”) uchwałą z 26 października 2023 r., Nr [...] (dalej: „uchwała” lub „zaskarżona uchwała”) na podstawie art. 69 § 1b ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 217 z późn. zm., dalej: „p.u.s.p.”) nie wyraziła zgody na dalsze zajmowanie przez M.G. stanowiska sędziego Sądu Apelacyjnego w Poznaniu (dalej: „uczestniczka postępowania” lub „skarżąca”).

M.G. na podstawie art. 398¹ §1 k.p.c. w zw. z art. 44 ust. 3 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (tekst jedn. Dz.U. 2021 r. poz. 269 z późn. zm., dalej: „ustawa o KRS”) zaskarżyła uchwałę KRS w przedmiocie niewyrażenia zgody na dalsze zajmowanie stanowiska sędziego po osiągnięciu wieku uprawniającego do przejścia w stan spoczynku w całości, zarzucając naruszenie prawa materialnego i formalnego, tj.: art. 2 i art. 180 ust. 1 i 2 Konstytucji RP, art. 69 § 1b p.u.s.p. oraz art. 29 ust. 2, art. 33 ust. 1, art. 42 ust. 3 ustawy o KRS poprzez:

1. brak pouczenia uczestniczki postępowania o sposobie wniesienia odwołania od zaskarżonej uchwały;
2. brak poinformowania uczestniczki postępowania przez Krajową Radę Sądownictwa o terminie posiedzenia, na którym rozpatrywana była jej sprawa;
3. brak należytego uzasadnienia uchwały;
4. sprzeczność uzasadnienia sporządzonego do uchwały poprzez przyjęcie, że „Rada - w celu zweryfikowania istnienia bądź nieistnienia tych przesłanek - dokonała analizy działalności orzeczniczej Pani sędzi M.G. w zestawieniu z całokształtem sytuacji kadrowej i orzeczniczej Sądu Apelacyjnego w Poznaniu” z przebiegiem posiedzenia, na którym analiza taka nie miała miejsca;
5. brak wszechstronnego rozważenia sprawy przez Radę;
6. nieuprawnione przyjęcie przez Radę, że ani interes wymiaru sprawiedliwości, ani ważny interes społeczny nie przemawiają za tym, aby skarżąca w dalszym ciągu zajmowała stanowisko sędziego;
7. nieuprawnione przyjęcie przez Radę, że podpisanie przez skarżącą apelu sędziów Rzeczypospolitej Polskiej do Prezydenta RP o niezwłoczne przyjęcie rozwiązań legislacyjnych umożliwiających ukształtowanie składu KRS zgodnie z Konstytucją RP oraz zasadami wyrażonymi w Traktatach UE, o podjęcie współdziałania z władzą ustawodawczą w procesie przywracania rządów prawa i trójpodziału władz, przekłada się negatywnie na interes wymiaru sprawiedliwości.

Biorąc pod uwagę powyższe, skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonej uchwały oraz wstrzymanie jej skuteczności.

W uzasadnieniu odwołania skarżąca przedstawiła argumenty na poparcie podniesionych zarzutów.

W odpowiedzi na odwołanie Rada wniosła o jego oddalenie w całości, jako pozbawione uzasadnionych podstaw.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Najwyższy jest sądem kontrolującym uchwały KRS pod względem ich zgodności z prawem. Zgodnie z art. 44 ust. 1 zd. 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (t.j. Dz.U. 2021, poz. 269 ze zm., dalej: u.KRS), uczestnik postępowania przed KRS może odwołać się do Sądu Najwyższego z powodu sprzeczności uchwały Rady z prawem, o ile przepisy odrębne nie stanowią inaczej.

Zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego, od uchwały KRS wydanej na podstawie art. 69 § 1b ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (t.j. Dz.U. 2020, poz. 2072, dalej: p.u.s.p.) przysługuje odwołanie do Sądu Najwyższego na podstawie art. 44 ust. 1 u.KRS (uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 30 czerwca 2021 r., I NZP 3/21).

W sprawach z odwołań od uchwał KRS w przedmiocie dalszego zajmowania stanowiska sędziego po osiągnięciu wieku uprawniającego do przejścia w stan spoczynku przyjęto w orzecznictwie Sądu Najwyższego możliwość udzielenia zabezpieczenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 stycznia 2019 r., I NO 57/18; z 11 lutego 2020 r., I NO 3/20; z 13 lutego 2020 r., z I NO 187/19; z 15 kwietnia 2020 r., I NO 191/19; z 7 lipca 2021 r., I NKRS 62/21). Podstawą udzielenia zabezpieczenia jest odpowiednio stosowany art. 730 oraz art. 734 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz.U. 2021, poz. 1805 ze zm., dalej: k.p.c.), który stanowi, że do udzielenia zabezpieczenia właściwy jest sąd, do którego właściwości należy rozpoznanie sprawy w I instancji. W ramach przedmiotowego postępowania brak jest innego sądu, który mógłby rozpoznać wniosek skarżącej o udzielenie zabezpieczenia, gdyż Sąd Najwyższy jest jedyną instancją w toku kontroli legalności zaskarżonej uchwały w trybie art. 44 ust. 1 u.KRS. Z tego względu, Sąd Najwyższy, zgodnie z art. 734

k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. oraz art. 44 ust. 3 u.KRS przyjął, że jest właściwy do rozpoznania wniosku.

Zgodnie z art. 44 ust. 3 u.KRS, do postępowania przed Sądem Najwyższym stosuje się przepisy k.p.c. o skardze kasacyjnej (z wyłączeniem art. 87¹ k.p.c.). Przepis art. 398²¹ k.p.c. odsyła do odpowiedniego stosowania przepisów o apelacji, a art. 391 § 1 k.p.c. odsyła do odpowiedniego stosowania przepisów o postępowaniu przed sądem I instancji. Uwzględnić należy także art. 13 § 2 k.p.c., który wskazuje, że regulacje o procesie stosuje się w innych rodzajach postępowań unormowanych w Kodeksie, chyba że inne przepisy stanowią inaczej. Takim innym rodzajem postępowania jest postępowanie zabezpieczające uregulowane w części drugiej k.p.c.

Sąd Najwyższy rozważył, czy w świetle odpowiednio stosowanego art. 730¹ § 1 k.p.c. skarżąca uprawdopodobniła zasadność żądania oraz interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia. Interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia istnieje wtedy, gdy brak zabezpieczenia uniemożliwi lub poważnie utrudni wykonanie zapadłego w sprawie orzeczenia lub w inny sposób uniemożliwi lub poważnie utrudni osiągnięcie celu postępowania w sprawie (art. 730¹ § 2 k.p.c.). W przekonaniu Sądu Najwyższego brak zabezpieczenia w przedmiotowej sprawie spowodowałby, że w związku z ukończeniem przez skarżącą wieku 65 lat (co nastąpiło 13 marca 2024 r.), osiągnięcie celu postępowania sądowego, toczącego się z jej odwołania od negatywnej dlań uchwały Rady, mogłoby okazać się utrudnione. Skoro celem postępowania w sprawie jest kontrola zgodności z prawem uchwały KRS, to przyjąć należy, że skuteczność wywołującej daleko idące konsekwencje uchwały powinna być wstrzymana, a tym samym - na podstawie art. 69 § 1b zd. 3 p.u.s.p. - skarżąca powinna pozostać w stanie czynnym, tym bardziej że postępowanie związane jest z fundamentem służby sędziowskiej, czyli zasadą nieusuwalności sędziów wyrażoną w art. 180 Konstytucji RP.

Jak wskazał Sąd Najwyższy w postanowieniu z 15 stycznia 2019 r., I NO 57/18, w takim przypadku daleko idące skutki dotyczą organizacji pracy sądu, w którym skarżąca orzeka, jak chociażby odwołanie wyznaczonych terminów posiedzeń, itp. Następstwa nieuwzględnienia wniosku o wstrzymanie

skuteczności zaskarżonej uchwały występują również w sferze służbowej skarżącej, gdyż otrzyma odprawę (art. 100 § 4 p.u.s.p.), ekwiwalent za niewykorzystany urlop i zacznie mu być wypłacane uposażenie należne sędziemu w stanie spoczynku (art. 100 § 2 p.u.s.p.) w wysokości niższej niż przysługujące sędziemu w służbie czynnej. Zatem w interesie wymiaru sprawiedliwości, jak i w interesie skarżącej, jest pozostawienie go w stanie czynnym do czasu podjęcia uchwały przez Krajową Radę Sądownictwa i ewentualnie rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy czy zaskarżona uchwała KRS nie narusza prawa (w wypadku złożenia odwołania od uchwały KRS). Przejście skarżącej w stan spoczynku przed ponownym rozpoznaniem sprawy przez Krajową Radę Sądownictwa i Sąd Najwyższy (w wypadku złożenia odwołania od uchwały KRS) czyniłoby istotną zmianę w jego statusie, ukształtowałoby stan niepożądany przed dokonaniem kontroli sądowej i byłoby trudne do odwrócenia. Dlatego Sąd Najwyższy uznał wniosek o udzielenie zabezpieczenia za zasadny.

W związku z powyższym, Sąd Najwyższy na podstawie art. 755 § 1 k.p.c. w zw. z art. 44 ust. 3 u.KRS udzielił zabezpieczenia w ten sposób, że do czasu ponownego podjęcia uchwały przez Krajową Radę Sądownictwa i ewentualnie rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy odwołania (w przypadku jego złożenia), zabezpieczył pozostawanie sędziego Sądu Apelacyjnego w Poznaniu, w służbie czynnej, czym wstrzymał skuteczność uchwały KRS z 26 października 2023 r., Nr 964/2023.

Tomasz Demendecki Janusz Niczyporuk Elżbieta Karska

[SOP]

[ms]